

ДИТЯЧА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА У СОЦІО-КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ (НА ПРИКЛАДІ ВІННИЦЬКО-ХУТІРСЬКОЇ ТА ЛУКА- МЕЛЕШКІВСЬКОЇ ДИТЯЧИХ ШКІЛ МИСТЕЦТВ)

Якимчук О. М.

ВСТУП

Протягом 2015–2020 років в Україні відбувались процеси децентралізації, формування територіальних громад¹. Основним завданням цих подій мало стати надання органам місцевого самоврядування самостійності та автономії для покращення життя громади. Адміністративний розподіл територій торкнувся й культурно-мистецьких питань, зокрема, мистецької освіти. Сьогодні територіальні громади є частинами областей нашої країни, тому добробут кожної громади впливає на загальний рівень життя усіх українців. У цьому сенсі погодимось із судженням директора місії USAID в Україні Джеймса Хоупа у тому, що «в Україні культура та історія є підґрунтям, що забезпечує багатство та глибину національному досвіду. Культура так само важлива, як і добре врядування, сильна економіка чи соціальна справедливість»².

У контексті історизму сьогодення гостро постають питання культурного розвитку й зростання громад. Агресія рф проти України показала, що українцям вкрай важливо зберігати свою ідентичність, вивчати національну спадщину. Значна роль у цьому процесі відводиться освітнім закладам культурно-мистецького спрямування, зокрема музичним та школам мистецтв. Складовою ланкою навчального процесу в них постає хореографічна освіта.

Дитяча хореографічна освіта є досить молодого на Вінниччині. На відміну від хореографічних студій, гуртків, які налічують давню історію, хореографічні відділення мистецьких шкіл відкрились у 2000-х роках. У представленій статті йтиметься про дитячу хореографічну освіту, яка зосереджена на хореографічних відділеннях Комунального закладу «Вінницько-Хутірська дитяча школа мистецтв» (КЗ ВХДШМ) та Комунального закладу «Лука-Мелешківська дитяча школа мистецтв».

¹ Територіальна громада – це жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, які мають єдиний адміністративний центр (за Законом України «Про місцеве самоврядування»).

² Як розвивати культуру в громадах: можливості, ресурси, виклики. *Український кризовий медіа-центр*. 10 вересня 2020.

Адміністративно згадані дитячі школи мистецтв відносяться до різних громад. Так, КЗ ВХДШМ належить Вінницькій міській територіальній громаді й знаходиться у південно-східній частині м. Вінниця. КЗ Лука-Мелешківська ДШМ належить Лука-Мелешківській³ селищній територіальній громаді, південному передмісті м. Вінниці й охоплює тринадцять населених пунктів. У завданнях щодо реалізації своїх функцій ці мистецькі заклади освіти мають багато спільного. Обидві школи знаходяться віддалено від культурно-мистецької інфраструктури м. Вінниця, а тому є основними соціо-культурними осередками громад. У своїй діяльності мистецькі заклади освіти поєднують одразу кілька функцій: освітню, виховну, просвітницьку. Хореографічні відділення як складові у загальній структурі дитячих мистецьких шкіл відіграють вагомий роль у житті громади. Вони працюють за типовими освітніми програмами мистецької освіти з хореографічного мистецтва у мистецьких закладах освіти для дітей⁴ і покликані вирішувати нагальні потреби художньо-естетичного виховання дітей засобами хореографічного мистецтва. Натомість кожне з хореографічних відділень має свою історію становлення й заслуговує на окрему увагу. Коротко окреслимо її.

1. Історія становлення хореографічних відділень КЗ ВХДШМ та КЗ Лука-Мелешківської ДШМ

Комунальний заклад «Вінницько-хутірська дитяча школа мистецтв» була започаткована як районна дитяча школа мистецтв. За адміністративно-територіальними змінами у 2019 р. с. Вінницькі Хутори увійшли до складу Вінницької територіальної громади, КЗ ВХДШМ стала філією Вінницької школи мистецтв, а у 2021 р. набула статусу комунального закладу.

Сьогодні загальна кількість дітей складає близько двохсот учнів, з яких вісімдесят шість навчаються на хореографічному відділенні. Молоді й завзяті викладачі Олена Олексіївна Попова та Ганна Васиївна Павлюк плекають любов своїх вихованців до народно-сценічного танцю. Історія їхньої співпраці й становлення хореографічного відділення почалась у 2004 р., коли до школи прийшла Олена Попова. Струнка й тендітна, вона нещодавно закінчила хореографічне відділення

³ Лука-Мелешківська – село у Вінницькій області, південне передмістя м. Вінниця. Назва села походить від території біля річки Чаплі – «луки» і від прізвища першого власника Ярмоли Мелешка, який володів цією земельною ділянкою наприкінці XVIII століття. Місцину, на якій виникло село – залісся, назвали так через те, що воно з усіх боків потопало у лісах: з півночі, сходу і заходу. Назва Лука згадується у літописі від 1569 р.

⁴ Типова освітня програма початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва. Київ, 2019.

Тульчинського фахового коледжу культури⁵ й прагнула реалізувати свої знання у роботі з дітьми. Інтерес Олени Попової до хореографічного мистецтва розпочався у дитинстві зі зразкового хореографічного колективу «Вітерець» Тульчинського будинку культури. З вдячністю згадує Олена заняття Наталії Василівни Бегаль, незмінної керівниці дитячого колективу. Тренування, цікаві хореографічні постановки, виступи на концертах стали поштовхом до серйозних занять, спонукали дівчину замислитись про подальше професійне навчання мистецтву хореографії. Ці прагнення ствердились у роки навчання у Тульчинському фаховому коледжі культури. З повагою згадує Олена Олексіївна своїх викладачів, які прищепили їй любов до народно-сценічного танцю. Дмитро Васильович Качмар, Оксана Михайлівна Маковій, Лариса Іванівна Шеремета – викладачі народного, класичного, балного танцю, яким О. Попова завдячує своєму професійному становленню. Особливо важливими для професійного розвитку тодішньої студентки були практичні заняття Олега Петровича Копельчака, який приїхав зі Львова до Тульчина й протягом двох років (2000–2002) викладав у Тульчинському коледжі. Підхід митця до народно-сценічного танцю став для студентів третього курсу справжнім відкриттям. У інтерпретації О. Копельчака традиційний народний танець набув справжнього довершеного твору мистецтва⁶.

З такими художньо-естетичними цінностями О. Попова розпочала свою педагогічну діяльність у КЗ ВХДШМ у 2004 р. Маючи чималий педагогічний досвід, О. Попова продовжила набувати професійних

⁵ Тульчинський фаховий коледж культури відкрився у 1930 р. як Технікум масової комуністичної освіти, який мав два відділення: організаційно-масове (готувало клубних працівників) і бібліотечне (готувало бібліотекарів середньої кваліфікації). За роки свого існування навчальний заклад змінював свою назву – бібліотечний технікум (1934), технікум підготовки культурно-освітніх працівників (1947), культосвітнє училище (1961), училище культури (1990), філія Вінницького училища культури і мистецтв імені М. Д. Леонтовича (1997). 2002 року на базі Тульчинської філії Вінницького училища культури і мистецтв імені Миколи Дмитровича Леонтовича створено комунальний вищий навчальний заклад «Тульчинське училище культури», шляхом відокремлення від Вінницького училища культури і мистецтв (2002). Рішенням 33 сесії сьомого скликання Вінницької обласної ради № 678 від 15 червня 2018 року комунальний вищий навчальний заклад «Тульчинське училище культури» був перейменований у Тульчинський коледж культури. Рішенням 44 сесії 7 скликання Вінницької обласної ради № 954 від 23 липня 2020 року Тульчинський коледж культури був перейменований у Тульчинський фаховий коледж культури.

З 1984 р. один з корпусів коледжу розміщується у колишньому палаці Потоцьких, пам'ятці архітектури в стилі класицизм другої половини XVIII століття. Зараз тут розміщуються факультети народної художньої творчості, інформаційної, бібліотечної та архівної справи, хореографії. З 2017 р. у палаці почали проводити фестиваль «OperaFest».

⁶ Інтерв'ю з Оленою Поповою. 11 лютого 2023 р.

компетентностей за спеціальністю хореографія у Вінницькому державному педагогічному університеті імені Михайла Коцюбинського, який успішно закінчила у 2019 р.

Ганна Василівна Павлюк початкову освіту з хореографії отримала на хореографічному відділенні Дзигівської музичної школи Ямпільського району Вінницької області. Її перша викладачка Галина Володимирівна Баштова відкрила дівчині світ хореографічного мистецтва, виховуючи у Ганни любов до танцю. Тому вибір майбутньої професії був визначений задовго до закінчення школи. 2002 р. Г. Павлюк вступила на хореографічне відділення Тульчинського фахового коледжу культури. Провчившись два роки у цьому навчальному закладі, вона перевелась до Вінницького фахового коледжу ім. М. Леонтовича⁷, який успішно закінчила у 2007 р. Повну вищу освіту за спеціальністю хореографія Г. Павлюк здобула у Національному педагогічному університеті ім. М. П. Драгоманова (2012). До Вінницько-Хутірської дитячої школи мистецтв Г. Павлюк прийшла у 2007 р., де працює дотепер⁸.

Обидві викладачки мали велике бажання займатись улюбленою справою – навчати дітей мистецтву танцю. Об'єднавши свої зусилля, вони розпочали педагогічну діяльність у КЗ Вінницько-Хутірській дитячій школі мистецтв.

На той час у хореографічних класах навчалось по 3–8 дітей, які мали різний рівень підготовки. Протягом восьми років викладачі вибудували стратегію своєї педагогічної діяльності, збільшували кількість учнів. Багаторічна праця принесла свої плоди – в школі з'явився хореографічний колектив народного танцю «Мальви», який у 2013 р. отримав звання зразкового аматорського колективу. Протягом десяти років учні разом з викладачами підтверджують це почесне звання⁹.

Профільним напрямом хореографічного відділення КЗ ВХДШМ є народно-сценічний танець. Адже професійне виховання О. Попової та Г. Павлюк базувалось саме на цьому виді хореографічного мистецтва. Натомість викладачки навчають своїх вихованців і класичному танцю.

⁷ Вінницький фаховий коледж мистецтв імені Миколи Леонтовича (до 1998 р. – Вінницьке державне музичне училище) був відкритий згідно з наказом Міністерства культури Української РСР у 1958 році. З нагоди десятиріччя (1968) училищу було присвоєне ім'я видатного українського композитора Миколи Дмитровича Леонтовича. 1997 р. музичне училище реорганізоване в училище культури та мистецтв ім. М. Д. Леонтовича I рівня акредитації. 2018 р. затверджено новий статут закладу, згідно з яким заклад іменується як коледж. ВФКМ ім. М. Леонтовича має фортепіанний, струнний, народний, диригентсько-хоровий, вокальний, духовий, теоретичний, театральний, хореографічний відділи. Є одним з найважливіших центрів музичної культури міста та області.

⁸ Інтерв'ю з Ганною Павлюк. 25 березня 2023 р.⁹ Інтерв'ю з Оленою Поповою. 11 лютого 2023 р.

⁹ Інтерв'ю з Оленою Поповою. 11 лютого 2023 р.

Це вимагає типова програма з хореографії. Крім практичних занять, учні опановують музичну грамоту та засвоюють теоретичний курс з історії хореографічного мистецтва¹⁰. Найцікавішими формами хореографічної творчості для них є ансамбль та колективні заняття з постановочних номерів. У репертуарі колективу представлені хореографічні композиції з народно-сценічного танцю («Плескач», «Поліські гуляночки», «Гуцульська рапсодія», «Гопак», «Чардаш», «Лезгінка», «Козачок»), жанрово-сценічні постановки («Тарантела», «Веснянка», «Арагонська хота», «Дівочий перепляс», «Цвіте терен», «Ой-ра», «Дитяча полька», «Цукровий настрій»). Усі вони сприяють розвитку хореографічної техніки, виконавської майстерності, оволодінню сценічною культурою.

Основним принципом викладачок у взаємодії з дітьми є налагодження дисципліни. «Без цього – ніяк», – зазначає О. Попова¹¹. Тому керівниці колективу з перших занять привчають юних танцівників до охайного зовнішнього вигляду, серйозного ставлення до занять, поваги до викладачів, друзів, а головне, – плекають любов до народно-сценічного танцю, а відтак до традицій та культурного надбання українського народу¹².

Популяризація народно-сценічної хореографії, її найкращих зразків – є творчим кредо О. Попової та Г. Павлюк, яке вони доводять повсякденною копійкою працею. Заняття танцями – це щоденний труд, а дисципліна у цьому процесі є підґрунтям, на якому тримається успіх.

Плідно співпрацюють з викладачами-хореографами їхні колеги – концертмейстери хореографічного класу – Толстая Людмила Юхимівна, Ковальчук Сергій Вікторович, Дмитрієва-Трофимчук Наталя Юріївна. Вони ретельно добирають репертуар до занять з народно-сценічного й класичного танцю. Маючи великий досвід у роботі з дітьми, вони є повноцінними учасниками навчально-виховного процесу.

КЗ Лука-Мелешківська ДШМ розпочала свою діяльність у 2008 р. Цього ж року до навчального закладу прийшла випускниця ВФКМ ім. М. Леонтовича Тетяна Ігорівна Солоненко. Захоплення Тетяни Солоненко хореографією почалось у шкільні роки, під час навчання у ЗОШ № 8 м. Макіївка Донецької області. У 12 р. сім'я дівчини переїхала до с. Лука-Мелешківська Вінницької області, де вона продовжила опановувати хореографічне мистецтво. По закінченню загальноосвітньої школи Тетяна поступила до Вінницького фахового коледжу ім. М. Леонтовича на хореографічне відділення. Цінними для тодішньої

¹⁰ Типова освітня програма початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва. Київ, 2019.

¹¹ Інтерв'ю з Оленою Поповою. 11 лютого 2023 р.

¹² Ibid.

студентки стали заняття з класичного (заслужена артистка України, викл. Кондюк Людмила Володимирівна), сучасного (викл. Монолакі Андрій Андрійович), спортивно-бального (заслужений працівник культури, викл. Мацюк Олександр Максимович), українського (викл. Береза Сергій Євгенович), народно-сценічного (викл. Солодських Сергій Олександрович) танцю, історії костюму (заслужений артист України, викл. Кондюк Анатолій Степанович), спілкування з куратором академічної групи (Сосон Світлана Петрівна)¹³.

З радістю згадує Тетяна роки навчання у коледжі, адже там викладачі заклали підвалини професійної діяльності хореографа. Відповідальна студентка, Тетяна старанно записувала усі конспекти, які зберігає до сьогодні й користується ними у своїй викладацькій діяльності¹⁴.

Навчання у 2012–2015 рр. в Уманському державному педагогічному університеті імені П. Тичини на спеціальності хореографія та культурологія сприяло підвищенню професійного рівня та набуття комплексу фахових компетентностей Т. Солоненко, необхідних у її викладацькій діяльності.

У 2008 р. по закінченню ВФКМ ім. М. Леонтовича Тетяна Солоненко прийшла до Лука-Мелешківської дитячої школи мистецтв, адже завжди мріяла працювати з дітьми. Перші роки педагогічної діяльності Т. Солоненко позначені накопиченням власного досвіду роботи з дітьми, формуванням постійного складу дитячого хореографічного колективу. Знакомим для цього етапу став Всеукраїнський багатожанровий конкурс «Єднаємо серця» (2014), на якому колектив мав успіх. Яскравий виступ запам'ятався глядачам та членам журі й став справжнім святом для учасників колективу. Тоді ж з'явилась назва дитячого хореографічного колективу Лука-Мелешківської дитячої школи мистецтв – «Крузе», яку запропонувала його керівниця. Наступним завданням для Т. Солоненко стало технічне вдосконалення виконавської майстерності юних танцівників, опрацювання нових хореографічних постановок. Завдяки плідній сумісній праці дітей та викладачки у грудні 2019 р. «Крузе» отримав звання зразкового аматорського хореографічного колективу, презентувавши на захисті дванадцять різножанрових хореографічних постановок. Цим званням пишаються учні, батьки, керівництво школи мистецтв, адже кожне досягнення надихає юних танцівників та їхню наставницю на нові перемоги. Того ж року Т. Солоненко стала номінанткою на звання «Людина року» в галузі культури і мистецтва від Лука-Мелешківської територіальної громади¹⁵.

¹³ Інтерв'ю з Тетяною Солоненко. 28 лютого 2023 р.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Ibid.

Сьогодні з двохсот учнів школи на хореографічному відділенні навчається сімдесят дітей. Репертуар «Круазе» складають різноманітні хореографічні постановки. Насамперед, це народні танці – єврейський, гуцульський, болгарський, естонський, молдовський, латиський. Т. Солоненко ретельну увагу приділяє хореографічній лексиці, костюмам, які є основними ознаками національного танцю, адже у відтворенні особливостей танців різних народів необхідно бути точним і коректним. Улюбленими для дітей є хореографічні постановки «Енерджи» (черлідінг), «Дитячий бум», «Кубік-рубік». У репертуарі присутні композиції на актуальні теми: «Чорна дошка» (присвячена Голодомору в Україні), «Воля», «Крила», «Ні війні!»¹⁶.

У творчому навчальному процесі хореографічного класу беруть участь концертмейстери – Стахов Сергій Анатолійович, Пирогова Інна Сергіївна, Гладушко Альона Валеріївна. Багаторічний досвід концертмейстерської діяльності дозволив їм стати авторитетними учасниками освітньо-виховного процесу.

2. Культурно-просвітницька місія хореографічної освіти в територіальній громаді

Профільним напрямом хореографічних відділень Вінницько-Хутірської та Лука-Мелешківської дитячих мистецьких шкіл є народно-сценічний танець. Викладачі виховують любов своїх учнів до цього виду танцювального мистецтва, знайомлять дітей з особливостями національних традицій. У контексті сучасних подій це є важливою складовою у процесі художньо-естетичного, патріотичного виховання підростаючого покоління для пізнання й збереження вітчизняних культурних надбань.

Навчання хореографічному мистецтву О. Попової, Г. Павлюк, Т. Солоненко відбувалось у мистецьких закладах Вінниччини. Виховані на традиціях подільського народного хореографічного мистецтва, вони передають їх своїм вихованцям, презентуючи хореографічне мистецтво подільського регіону в Україні та за її межами. Так, протягом останніх років колектив КЗ ВХДШМ «Мальви» брав участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах: Міжнародному фестивалі-конкурсі «Сім нот» (2021, м. Харків), міжнародних конкурсах “Racento di primavera” (2021, Равена, Італія), «Планета талантів» (2021, Братислава, Словаччина), «Миколаївські зірки» (2021, Прага, Чехія), всеукраїнських фестивалів-конкурсів хореографічного мистецтва імені Павла Вірського (2021, Хмельницький), “Mega freedom” (2020, Вінниця); конкурсах мистецтва «Сурми звитяги» (2020, «Танцююча країна» (2020, Рівне), «Перлина

¹⁶ Інтерв'ю з Тетяною Солоненко. 28 лютого 2023 р.

Поділля» (2020, Кам'янець-Подільський), «Розправ крила, Україно» (2022, Одеса).

Плідним на участь у конкурсах став 2023 р. Зразковий колектив «Мальви» встиг презентувати своє виконавське мистецтво на Всеукраїнському конкурсі талантів “Fest Dobro” (лютий 2023, Київ), де представив дві хореографічні постановки – «Тарантела», «Дитяча полька», за виконання яких став лауреатом першої премії. Участь у Міжнародному багатожанровому двотуровому конкурсі мистецтв “Asona fest” (березень 2023) з хореографічними постановками «Тарантела», «Гуцульська рапсодія» також принесла колективу перше місце. На фестивалі-конкурсі «Зірковий smile” (березень 2023, Вінниця) журі відзначило юних танцівників Гран-прі за композицію «Ой на Івана, та й на Купала».

Знаковим для зразкового аматорського хореографічного колективу «Крузе» став Міжнародний конкурс хореографічного мистецтва «Музичний олімп» (2021, Яремче) з композицією «Чорна дошка», що стала символом Голодомору в Україні. Юні артисти зворушили глядацьку аудиторію й журі патріотичною й динамічною композицією за що отримали найвищу нагороду – почесне перше місце. Упродовж 2023 р. колектив презентував свою виконавську майстерність на “Rozkvitay art fest” (березень 2023) та «Зірковий smile” (березень 2023).

Вихованці хореографічних відділень разом з дітьми музичних, відділень образотворчого мистецтва активно долучаються до традиційних заходів дитячих мистецьких закладів освіти: свята першокласника, концертів до християнських та державних свят, літературно-музичних віталень з нагоди видатних дат, випускних вечорів тощо. Так, у Лука-Мелешківській ДШМ традиційними є посвята у першокласники, яке проводиться у День музики, вручення дипломів випускникам дитячої школи мистецтв, – заходи, які супроводжуються виступом вихованців ДШМ.

Протягом останніх трьох років на хореографічному відділенні дитячої школи мистецтв проводиться дистанційний конкурс учнів класу хореографії «У ритмі танцю», який заохочує дітей до створення власних постановок. Викладацьке журі у складі директора школи та викладачів обирає найкращі дитячі роботи, відзначаючи їх грамотами.

Хореографічні колективи мистецьких шкіл проводять культурно-просвітницьку діяльність у загальноосвітніх школах, військових частинах, військовому шпиталі, будинках-інтернатах, бібліотеках. Завжди цікавими для юних танцівників є виступи на естрадних майданчиках мистецьких заходів, присвячених Дню міста, Дню Європи, Дню Незалежності України. Так, під час проведення Дня Незалежності

України у Лука-Мелешківської ТГ Дня Незалежності України задіяні творчі колективи дитячої школи мистецтв. На стадіоні розгортається справжнє дійство святково-патріотичного характеру, яке презентує традиційне й сучасне національне мистецтво.

Особливо значними подіями для колективів шкіл і самих учнів стає участь у різноманітних фестивалях і конкурсах, на яких юні вінничани презентують хореографічне мистецтво подільського краю в Україні та за її межами. Так, знаковою подією для «Мальв» став конкурс ім. П. Вірського (м. Київ, 2019) – захід з народно-сценічного танцю, який надає можливість не лише представити свої постановки, а й розширити уявлення про філософію цього виду хореографічного мистецтва.

Для «Крузе» важливим виявився Всеукраїнський конкурс «Танцмайстер» (м. Харків, листопад 2019), у якому колектив посів чотири перших місця за хореографічні постановки у номінаціях сучасної («Енерджи»), естрадної («Хочу танцювати», «Спортивний бум»), народно-сценічної («Українська полька») хореографії.

Популярним серед хореографічних заходів є Всеукраїнський конкурс «Зірковий серпантин» (м. Вінниця). Цьогоріч він проходив у грудні 2022 р. наживо у концертній залі заводу «Маяк». Всеукраїнський конкурс-фестиваль за участю вінницьких хореографічних колективів став справжнім святом для поціновувачів хореографічного мистецтва.

Формат дистанційного навчання в умовах карантину, спричиненого пандемією covid-19 та агресією рф проти України став справжнім викликом для усіх освітян. Він припинив не лише концертну діяльність юних артистів, а й змінив традиційний формат навчального процесу. Викладачі хореографії змушені проводити заняття у дистанційному або змішаному форматі. Попри непрості соціально-економічні умови нашого сьогодення викладачі й учні продовжують свою навчальну й творчу співпрацю, беруть участь у мистецьких проєктах.

Особливого значення для культурного життя громад набувають місцеві заходи, які відбуваються на різних локаціях. Концертні програми, флешмоби дають можливість залучити до цих заходів усіх учасників хореографічних колективів. Глядачами виступають викладачі школи, учні інших відділень, батьки, жителі громади. Традиційними для Лука-Мелешківської ТГ є святкування Дня громади, у якому беруть участь вихованці дитячої школи мистецтв. За їхньої участі захід набуває піднесеності, святковості. У цей день майданчик біля школи мистецтв перетворюється на справжню дитячу філармонію, даруючи глядачам естетичне задоволення від спілкування з дитячою творчістю. Так, у червні 2022 р. до Дня захисту дітей у с. Лука-Мелешківська відбувся флешмоб «Ні війні!», ініціаторами й учасниками якого стали танцівники

«Крузе» Лука-Мелешківської ДШМ. Учасники дотримались національного дрес-коду – були у вишиванках. Свою постановку вони виконали на попурі актуальних пісень російсько-української війни («Стефанія», «Ой у лузі червона калина»). Наприкінці свого виступу діти склали живий напис «Ні війні». Свій виступ артисти присвятили дітям, які постраждали й загинули під час російської агресії.

Актуальними сьогодні залишаються благодійні концерти, які мають патріотично-виховне значення. У грудні 2022 р., вересні 2023 р. у Лука-Мелешківській ДШМ відбулись благодійні концерти на підтримку ЗСУ, у яких брали участь викладачі й вихованці мистецького закладу освіти. Такі заходи покликані не лише підтримати наших військових, а й мають велике виховне значення – формування поваги до тих, хто боронить нашу землю.

Зразкові аматорські колективи «Мальви» та «Крузе» ведуть активну роботу, спрямовану на відродження та збагачення національного хореографічного мистецтва. У кожній постановці органічно поєднуються складна техніка, висока сценічна культура, виконавська майстерність юних танцівників. Колективи є постійними учасниками міських, обласних, всеукраїнських, міжнародних культурно-мистецьких заходів та конкурсів.

За умов мирного життя хореографічні колективи обов'язково повернуться до повноцінного концертного життя, адже хореографічне мистецтво єднає дітей, батьків, викладачів, глядачів, громаду.

ВИСНОВКИ

Аналіз функціонування дитячої хореографічної освіти у межах мистецьких закладів освіти на прикладі КЗ ВХДШМ та КЗ Лука-Мелешківська ДШМ дозволяє зробити такі висновки:

- хореографічні колективи як і дитячі школи мистецтв відіграють важливу роль у житті громад, особливо у тих, які віддалені від культурно-мистецьких осередків. Така віддаленість покладає на мистецькі навчальні заклади крім освітньої, виховної просвітницьку функцію, визначаючи їх мистецькими осередками у соціо-культурному просторі громади;

- на хореографічних відділеннях мистецьких шкіл навчається 30–40 % загального контингенту учнів. Адміністративний розподіл територій громад дає можливість залучити дітей із сусідніх сел/селищ, які входять до складу сільської/селищної територіальної громади;

- участь дітей у хореографічних колективах привчає до дисципліни, навчає дружбі, наданню допомоги, партнерським стосункам;

- плекає любов до національного хореографічного мистецтва, традицій, культурних надбань;

- сприяє художньо-естетичному розвитку дітей засобами хореографічного мистецтва;

- сприяє формуванню ідеалів фізичної та духовної краси;
- дозволяє презентувати хореографічне мистецтво подільського регіону в Україні та за її межами;
- залучає учнів до виконавської, концертної діяльності, які відбуваються у межах соціо-культурного життя громади, нарешті, дозволяє дітям відчути себе частиною цієї громади, села/селища, міста, країни.

АНОТАЦІЯ

Представлена стаття присвячена огляду діяльності хореографічних відділень двох мистецьких шкіл Вінницької області – КЗ Вінницько-Хутірської дитячої школи мистецтв та КЗ Лука-Мелешківської дитячої школи мистецтв та їхнє значення у соціо-культурному просторі територіальних громад. Проаналізовані освітня, виховна, просвітницька функції дитячої хореографічної освіти. Зазначено, що у віддалених від культурної інфраструктури громадах мистецькі заклади освіти виконують функцію культурних інституцій. Крім цього дитячі школи мистецтв, у межах яких відбувається навчання учнів хореографічному мистецтву, беруть активну участь у житті громади. Хореографічні колективи дають можливість охопити велику кількість дітей, залучаючи їх до художньо-естетичного виховання засобами хореографічного мистецтва. Авторкою зроблений висновок, що залучення учнів до освітньої, виконавської, концертної діяльності у межах соціо-культурного життя громади дозволяє дітям відчути себе частиною цієї громади, міста, країни.

Література

1. Типова освітня програма початкової мистецької освіти з хореографічного мистецтва. URL: <https://www.dnmczkmo.org.ua/osvitni-programu/> (дата звернення 16.03.2023).
2. Як розвивати культуру в громадах: можливості, ресурси, виклики. *Український кризовий медіа-центр*. 10 вересня 2020. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12801> (дата звернення 15.03.2023).

Information about the author:

Yakymchuk Olena Mykolaivna,

PhD in Arts,

Associate Professor at the Department of Musicology,

Musical Training and Choreography

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

32, Ostrozkyi str., Vinnitsia, 21100, Ukraine